

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Mariany Reiffovej, v právnej veci žalobkyne **V., a. s.**, so sídlom M. X., B., proti žalovanému **Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou**, so sídlom Žellova 2, Bratislava, za účasti Ing. P.P., E. X, N., zastúpeného advokátkou JUDr. A. M., A.s.r.o., P. X, B., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o poistnom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č.k. 1S/95/2009–68 z 21. októbra 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č.k. 1S/95/2009–68 zo dňa 21. októbra 2010, **p o t v r d z u j e**.

Žiadnemu z účastníkov **nepriznáva** náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 21. októbra 2010, č. k. 1S/95/2009–68, zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 13. marca 2009, číslo PV 201/03408/2008/R, ktorým žalovaný vyhovel rozkladu účastníka konania Ing. P.P. (ďalej len „platiteľ poistného“) a podľa § 59 ods. 2 zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) zrušil platobný výmer č. PV 201/03408/2008/R z 8. októbra 2008 vydaný Úradom - pobočkou Trnava z dôvodu porušenia povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 zák. č. 273/1994

Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní, zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“). Žalobkyni nepriznal náhradu trov konania podľa § 31 ods. 2 Správneho poriadku.

Krajský súd súčasne žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť Ing. P. náhradu trov konania na účet právnej zástupkyne JUDr. M. vo výške 125,40 € a právnej zástupkyne JUDr. vo výške 74,61 €.

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že predmetom rozhodnutia žalovaného bol poplatok z omeškania za oneskorené zaplatenie poistného na zdravotné poistenie platiteľom poistného za obdobie od 1. júla 1995 do 31. júla 1995 a od 1. augusta 1995 do 31. augusta 1995 vo výške 12 106,70 Sk, t.j. 401,86 €, ďalej poplatok z omeškania za nezaplatené poistenie vôbec za obdobie od 1. augusta 1995 do 31. augusta 1995, od 1. septembra 1995 do 31. mája 1998 v sume 338 376,01 Sk, t.j. 11 232,02 €. Krajský súd poukázal, že v čase vzniku nároku na poistné platil zákon č. 273/1994 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 1995, avšak v čase rozhodovania o právnom nároku žalobcu, bol tento zákon už zrušený. Žalovaný postupoval podľa spoločných a prechodných ustanovení zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z. z.“), konkrétne podľa ust. § 32 ods. 1, ktorý upravuje premlčanie nároku zdravotnej poisťovne na predmetný poplatok z omeškania v písmene b/ tak, že tieto zanikajú uplynutím 10 rokov odo dňa nároku zdravotnej poisťovne na predpísanie poplatkov z omeškania. Podľa názoru krajského súdu z dôvodu, že zdravotná poisťovňa uplatnila nárok na poplatok z omeškania od 1. júla 1995 do 31. mája 1998 podaním dňa 2. septembra 2008, pohľadávky zdravotnej poisťovne za toto obdobie už boli v súlade s § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. premlčané, a preto bol postup žalovaného zákonný a napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie žalobkyňa a žiadala, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedla, že sa pridržiava vyjadrení uvedených v žalobnom návrhu, pričom poukázala, že vec bola nesprávne právne posúdená, pretože podľa jej názoru zákon č. 580/2004 Z. z. v prechodných ustanoveniach v § 32 ods. 1 upravuje plynutie premlčacej doby bez toho, aby boli riešené

dôsledky nesplnenia oznamovacej povinnosti v súvislosti s plynutím premlčacej doby. Z toho dôvodu bola žalobkyňa ukrátená na svojich právach, ktoré jej vznikli za účinnosti skoršieho právneho predpisu – nepravá retroaktivita, pričom pri neskúmaní plnenia oznamovacej povinnosti by mali zdravotné poisťovne obmedzenú možnosť vymáhať poistné (zhoršenie právneho postavenia žalobkyne). Inštitút nepravej retroaktivity slúži na zabezpečenie princípov kontinuity a stability spoločenských vzťahov a ich právnych úprav, aby nevznikalo právne vákuum. Uviedla tiež, že v danom prípade zákonodarca vytvoril stav právnej neistoty, ktorý trval do obdobia 31. decembra 2008, t.j. do účinnosti § 85h zákona č. 581/2004 Z. z. účinného od 1. januára 2009, čím nastala vágnosť a interpretačná nejasnosť. Posudzovanie konfliktu intertemporality by sa malo riadiť hľadiskom proporcionality a malo by viesť k záveru o takom spôsobe legislatívneho riešenia časového stretu právnych úprav, ktoré by nenarušili princíp právnej istoty, ako ani princíp rovnosti, ale ich primeraným spôsobom vyvažovali.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja OSP, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolania a v medziach žaloby bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. poistné za príslušný kalendárny mesiac, je splatné do ôsmeho dňa po uplynutí tohto mesiaca.

Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. na poistné, poplatky z omeškania, poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokuty, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do účinnosti tohto zákona, sa vzťahuje desaťročná premlčacia lehota takto:

- a) na poistné odo dňa splatnosti,
- b) na poplatky z omeškania odo dňa nároku zdravotnej poisťovne na predpísanie poplatkov z omeškania,
- c) na poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti od posledného dňa, keď mohla byť oznamovacia povinnosť riadne splnená,
- d) na pokuty odo dňa nesplnenia povinnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že skutkový stav nebol medzi účastníkmi konania sporný. Žalobkyňa doručila Úradu – pobočke Trenčín dňa 2 septembra 2008 návrh na vydanie rozhodnutia platobným výmerom z titulu pohľadávky na poplatok z omeškania za omeškanie s platením poistného na zdravotné poistenie spolu v sume 350 483 Sk (11 633,90 €) a trovy konania v sume 3 504 Sk (116,31 €) z dôvodu, že platiteľ poistného nezaplatil riadne a včas poistné na zdravotné poistenie za obdobie od 1. júla 1995 do 31. júla 1995, od 1. augusta 1995 do 31. augusta 1995, od 1. septembra 1995 do 31. mája 1998, pričom platiteľ poistného následne vzniesol v správnom konaní námietku premlčania. Sporným preto zostal výklad prechodného ustanovenia § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z., ktorý upravuje premlčaciu dobu vo vzťahu k poistnému, poplatkom z omeškania, poplatkom za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokút, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do 31. decembra 2004.

Predovšetkým je potrebné poznamenať, že žalovaný správne rozhodoval podľa platného a účinného zákona č. 580/2004 Z. z., pretože zákon č. 273/1994 Z. z. bol zrušený zákonom č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ak zdravotnej poisťovni vznikol nárok na poplatok z omeškania podľa predošlej právnej úpravy, tento nárok jej nezanikol, je však ale potrebné podľa prechodných ustanovení vyriešiť vplyv novej právnej úpravy na právne vzťahy upravené predchádzajúcim zákonom. V prípade, ak je podľa novej právnej úpravy v prechodných ustanoveniach stanovená nová premlčacia doba, právne vzťahy sa spravujú touto novou premlčacou dobou, pričom nie je narušený princíp právnej istoty, pretože nová právna úprava neupravuje nanovo vznik právnych vzťahov a následkov, ku ktorým došlo pred dňom účinnosti nového zákona, ale upravuje odlišne len právnu skutočnosť, ktorá má vplyv na obsah týchto právnych vzťahov v budúcnosti, čo však je prípustné.

Je teda nepochybné, že zákon č. 580/2004 Z. z. v časti spoločné a prechodné ustanovenia nanovo upravil premlčaciu dobu, a preto žalovaný nemohol prihliadnuť na už zrušený § 21 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z., v ktorom bolo upravené zvlášť premlčanie v prípade nesplnenia oznamovacej povinnosti. Ak sa potom podľa novej právnej úpravy na poistné, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do účinnosti nového zákona, vzťahuje nová premlčacia doba, na plynutie ktorej nemá žiadny vplyv splnenie alebo nesplnenie

oznamovacej povinnosti, jej uplynutím dôjde k premlčaniu, bez ohľadu na to, či si platiteľ splnil, alebo nesplnil svoju oznamovaciu povinnosť.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu sú pohľadávky žalobkyne za obdobie od 1. júla 1995 do 31. mája 1998 premlčané v zmysle ustanovenia § 32 ods. 1 písm. b) zákona č. 580/2004 Z.z., pretože žalobkyňa uplatnila nárok na predpísanie poplatku z omeškania z platenia poistného podaním návrhu, doručenému úradu dňa 2 septembra 2008.

Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na § 85h ods. 1 a 2 zákona č. 581/2004 Z. z. a na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2008, sp. zn. 9Sžso/65/2008 je potrebné poznamenať, že ani uvádzané ustanovenie zákona, ani uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu nepodporujú tvrdenia žalobkyne, pretože sa netýkajú premlčania pohľadávok vo veciach zdravotného poistenia.

Je nepochybné, že právne vzťahy zo zdravotného poistenia patria do oblasti práva verejného. V ustanovení § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z.z. je okrem premlčania poistného upravené tiež premlčanie poplatkov z omeškania, poplatkov za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokút, ktoré sú dôsledkom porušenia právnej povinnosti zo strany určitého subjektu, teda majú nesporne sankčný charakter. Preto je nevyhnutné pri ich ukladaní, resp. uplatňovaní, dodržiavať aj zásady platné pre správne trestanie. Podľa týchto zásad sa nový právny predpis môže použiť len vtedy, ak to zákon výslovne ustanovuje, alebo ak je to pre účastníka (platiteľa poistného) výhodnejšie. V danom prípade je preto správnosť postupu ako aj správnosť výkladu novej právnej normy nepochybná a žalobkyňa ako vykonávateľka verejného zdravotného poistenia sa preto nemôže dovolávať toho, že bola novou právnou úpravou ukrátená.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto považuje rozhodnutie žalovaného, ako aj krajského súdu za dostatočne odôvodnené, s ich dôvodmi sa v celom rozsahu stotožňuje, pričom námietky uvedené žalobkyňou v odvolaní sú v podstate zhodné s námietkami uvedenými v žalobe, s ktorými sa krajský súd náležite už vysporiadal.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

Žalobkyňa bola v odvolacom konaní úspešná, preto má právo na náhradu trov odvolacieho konania (§ 250k ods. 1 a § 246c OSP v spojení s § 224 ods. 1 a ods. 2 OSP). V odvolacom konaní jej vznikli trovy za právne zastupovanie advokátkou, konateľkou obchodnej spoločnosti A. s.r.o., B., ktorej patrí odmena za zastupovanie za jeden úkon právnej pomoci, vyjadrenie k odvolaniu z 10. 12.2010 vo výške 55,49 € a paušálnu náhradu v sume 7,21 €, spolu 74,61 € (§ 11 ods. 4, § 14 ods. 1 písm. b/, § 16 ods. 3 vyhl. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/ 2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. augusta 2011

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mária Kráľová